СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 291. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 14-го грудня 1940. No. 291. Jersey City, N. J., Saturday, December 14, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОМИСЛ ЗА ВІЛЬНУ ПІДРИЄМЧИВІСТЬ

НЮ ЙОРК. — Зїзд союзу американських промисловців, який представляв 8,000 американських підприємств, виробив плятформу, в якій говориться, що американський промисл є за вільну, необмежену урядом підприємчивість у промислі. Також, щоб теперішня кампанія зброєння була переведена так, аби не потерпіли на тім суспільні свободи, для оборони яких саме Америка зброїться. В тій плятформі далі говориться, що між урядом, капіталом і працею мусить існувати добра воля і взаїмне порозуміння та співпраця, а також, що теперішня кампанія зброєння не сміє зле відбиватись на виробі продуктів щоденної потреби, та на рівневі американського життя. Цю плятформу виробляли сто найпередовіших економістів і промисловців та її одобрено одноголосно. Підчас дискусії над нею бесідники стверджували, що вона троха „фільософічна", але троха більше фільософії в нашім щоденнім житті не зашкодить, говорили вони.

ЩЕ ПРО УПАДОК ФРАНЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — На зїзді американських промисловців виголосив промову відомий французький журналіст і публіцист Андре Моруа та сказав, що Америка нині знаходиться перед подібними проблемами, перед якими знаходилась Франція перед війною. Він казав, що внутрішній розкол між поодинокими суспільними сферами, поміж працею і капіталом, поміж лівим і правим крилом політичних партій, був причиною того, що розточив Францію до самого споду і спричинив її упадок. Сварка, партійництво, брак проводу, демаґоґія, ставлення матеріяльних вигід понад національну безпеку розгромили Францію, говорив Моруа.

ПРО НЕДОМАГАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОМИСЛУ.

ДІТРОЙТ. — Перед зборами кількох соток дітройтських виробників авт декількох запрошених бесідників виголосило промови про завдання американського промислу в кампанії національного зброєння. Кореспондент „Н. Й. Таймсу", що довший час був в Берліні, говорив, що Гітлер осягнув у так короткім часі своє зброєння в той спосіб, що все підчинив під один провід і звернув всі елементи в напрямку озброєння. Воєнний аналіст Болдвин виказував, що кампанія зброєння залишається позаду пляну під оглядом виробу літаків, та будови касарень. Чарлс Кетерінг, заступник Дженерал Моторс порівнююче говорив, що коли до копання ями поставити два рази більше число робітників, то дуже правдоподібно вони викопають ту яму два рази скорше. Але коли на яйця посадити замісць одну курку, дві, то всеодно вони не висидять курчаток два рази скорше. Американський промисл мусить виконувати кампанію зброєння власне на тій другій засаді, говорив Кетерінг.

НЕ БУЛО САБОТАЖУ В „ГЕРКУЛІС".

ВАШИНҐТОН. — Федеральне Бюро Інвестиґацій офіційно ствердило, що в вибуху амуніції в фабриці „Геркуліс", Кенвил, Н. Дж., не було саботажу. Аґенти це добре провірили і не знайшли жадної причини думати, що хтось навмисне викликав вибух, в якім згинуло кількадесять людей. Одначе дотепер техніки не ствердили, що могло спричинити цей вибух?

НЕВИКОНАННЯ ПЛЯНУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар війни, Стимсон, на пресовій конференції ствердив, що з 40 нових касарень 25 спізнилось з викінченням. Деякі залишились позаду на тиждень, інші на два і пів місяця від часу, назначеного в пляні. Це з черги спізнює набір нового війська.

ХОЧУТЬ ЗА ДОВГИ ОСТРОВИ.

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії Ґелопа стверджує, що тепер великий відсоток американців хотілоб дістати взаміну за старі англійські довги острови, що лежать недалеко Каналової смуги. Велика більшість, 88 на сто, є того переконання, що них старих довгів всеодно від Англії ніколи не можна буде дістати, то краще за них бодай щось дістати, ніж нічого.

ПІДГОТОВКА ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

НЮ ЙОРК. — За підмогою уряду 65 американських каледжів зачне курси, в яких будуть підготовляти техніків для американськогоз военного промислу і армії. Теперішня збройна сила полягає в першу чергу на знайомість з машинами. Добрий машиніст це половина доброго вояка.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ЛОРД ЛОТІЄН ПОМЕР

По короткій недузі на закаження мочевих проводів помер зовсім несподівано в 58 році життя британський амбасадор лорд Лотієн. Хорував всего чотири дні і своєї хвороби де кінця не трактував поважно. Кілька годин перед смертю його писану промову, в якій він закликав Америку до помочи Англії, бо Англія сама має малі вигляди на вигру, прочитано перед американським фармерським федеральним бюром. И коли всі американські газети грубими написами передали цю промову по Америці, лорд Лотієн вже не жив. Він помер в другій годині вночі, з середи на четвер, але внаслідок бажання повідомити про це наперед президента, здержано цю вістку до 10 год. рано.

Президент Рузвелт вислав кондоленційну телеграму до англійського короля Юрія, в якій говорив, що до глубини душі зворушений смертю „амбасадора Вашого Величества, а мого приятеля". Подібну телеграму вислав до премієра Черчіля секретар стейту Кордел Гол. Лорд Лодієн визнавався дуже добре в американських справах і здобув собі в Америці величезну популярність і любов. Він був з професії журналістом, а також державним мужем. Був колись секретарем Лойда Джорджа.

КНЯЗЬ ВИНДЗОР ЛЕТИТЬ ДО РУЗВЕЛТА

Князь Виндзор, що перебував короткий час у Маямі, в звязку з зубною операцією своєї жінки, несподівано відлетів літаком на Карибійське море, щоб там побачитись із президентом Рузвелтом. Офіційного ствердження, що він поїхав саме до Рузвелта, нема, але неофіційно потверджено цю поїздку в колах, близьких до князя Виндзора. Водночас говорять, що його поїздка звязана з назначенням його як амбасадора до Америки, на місце померлого лорда Лотієна.

МОРҐЕНТАВ ГНЕТЬСЯ ПЕРЕД ЗАКОНОМ

Секретар фінансів Морґентав, який довший час переговорює з англійськими представниками про фінансову поміч Англії, тепер ствердив, що такої позички годі Англії дати, бо це забороняє невтральностевий закон Джансона, який каже, що всім воюючим державам, зокрема тим, які відмовились сплачувати старі довги, не вільно давати нових позичок. Цього закону годі обійти, бо він занадто виразний. Тому треба наперед рішення конгресу, щоб можна було рішитись на таку позичку Англії, говорив Морґентав.

ЦІЛИЙ ЄГИПЕТ ЗНОВУ В БРИТІЙСЬКИХ РУКАХ

Італійські територіяльні здобутки зперед трьох місяців пропали. З того, що заявив британський премієр, Винстон Черчіл, в парляменті, виходить, що британські злучені сили, себто фльота, піхота, артилерія і летунство, розбили три італійські дивізії, що оперували на території Египту. Далі подають з Лондону, що забрано в полон найменше 20,000 італійських вояків, а деякі часописи пишуть про 35,000 полонених. У всякому випадку мається тут до діла з добре підготованим британським „блискавичним наступом", подібним до німецького „бліцкріґу". Британський комунікат каже, що італійці відступають у поспіху на цілій лінії.

ВАЛЬОНА ЦІЛКОМ ЗНИЩЕНА

Таке доносять відомости з Атен. Кажуть, що та важна альбанська пристань не є вже до вжитку. Щодо інших воєнних операцій комунікат не подає нічого нового, а тільки стверджується, що італійці пробують ставити сильний опір, окопавшись біля Тепелені.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ КРИТИЧНА ХВИЛИНА

В такий спосіб представляє італійська преса теперішню воєнну ситуацію. Вона майже цілком поминає те, що діється на грецько-італійськім фронті. Не привязує ніякої ваги до подій в Альбанії. Зате розписується широко про події в Африці. Каже, що Британія зібрала там усі свої сили, які тільки могла зібрати і завдає таким чином удари. При тому зазначується, що Сіді Барані є в британських руках, та що італійці понесли поважні втрати, підкреслюючи, що й ворог поніс теж такі самі втрати. Преса взиває населення не привязувати ваги до того, що втрачено кілька миль пустелі. Зазначує, що так є у війні, що раз перемагається, а другий раз програється. Та важним, пише вона, є тільки кінцевий вислід, а ним буде „певна італійська побіда".

„ЯКАСЬ ПАРТІЯ" ШИРИТЬ НЕВДОВОЛЕННЯ

Про це пише далі італійська преса. Догадуються, що це „партія маршала Бадолія". З того виходилоб, що справа з маршалом Бадолієм далі не є ясна, не зважаючи на ті „сердечні розмови", які мали відбутись між ним і Мусолінієм, про які розписувались так широко італійські пресові звідомлення.

РЕВОЛЮЦІОНЕР, ШПИГ, ЧИ ХТО ІНШИЙ?

МОСКВА. — Загарбавши Західню Україну чекісти заарештували „Семена Дзікунського", що мав бути провідником „української терористичної банди" в часі російської горожанської війни. Пізніше він мав бути тайним поліційним агентом. Тепер київський суд засудив його на кару смерти. Ось таку відомість передає американська пресова агенція з Москви.

УШКОДЖЕНИЙ НІМЕЦЬКИМ РЕЙДЕРОМ. — Британський корабель „Карнарвон Касл", ушкоджений на Атлантику німецьким рейдером заїзджає до Монтевідео для направок.

СМЕРТЬ ЛОТІЄНА ВИКЛИКАЛА ЗАГАЛЬНИЙ ЖАЛЬ В ЦІЛІЙ АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Рідко яка подія моглаб так потрясти цілою Англією, як потрясла нею несподівана вістка про наглу смерть її амбасадора — лорда Лотієна. Очевидно, що під тим треба розуміти ту обставину, що всі мають тут на увазі не тільки особу Лотієна, але цілу Британію, якої судьба була тісно звязана з активністю покійного в Злучених Державах. А ту активність вважали надзвичайно важною, таки життєвою для Англії. Ось тому такий старий політик як Ллойд Джордж, під яким працював Лотієн підчас першої світової війни, сказав, що як довідався про смерть Лотієна, то йому здавалось, що трісла бомба під його ногами. Знову в урядових колах кажуть, що ця вістка про смерть Лотієна страшніша, ніж як би було прийшло донесення про втрату двох корпусів, чи британського панцирника. А ще інші кажуть, що та смерть, це властиво є перше властиве нещастя, яке потерпіла Британія підчас цієї війни. Супроти того не диво, що є многі, що не вірять, що лорд Лотієн помер звичайною смертю. Ту „тайну" розвязує дехто так, що каже, що його строїли націстівські аґенти.

Хто буде наступником?

Хоч Британія має повно визначних державних мужів і є з кого вибрати, а проте заявляють, що забере досить часу, заки вона рішиться, кого саме вислати на уряд її амбасадора до Злучених Держав. Всі добре розуміють, що це тепер найважніший уряд, бо він має бути у постійнім звязку з Білим Домом і зеднувати американські симпатії для найбільшої допомоги Англії. Найбільше голосів заявляється за те, щоб наступником став секретар війни Антоні Іден. Інші кандидати це самі міністри, або найвизначніші особистости, які тільки має Англія.

ОСТАТОЧНО РОЗМЕЖУВАЛИСЬ.

БЕРЛІН. — Урядово проголошують, що будуть зліквідовані комісії, що мали розмежувати Німеччину від СССР. Остаточне розмежування вже наступило.

КОЛИ І НА ЯКІЙ ГРАНИЦІ?

МОСКВА. — Совєтська преса подає в дуже загадочний спосіб, що на границі прийшло до кривавої сутички з „озброєним віддилом", який хотів вдертись на совєтську територію. При тому вбито одного чоловіка, двох ранили, а 23 полонено. Совєтський відділ мав тільки одного раненого. Де й коли це сталося, про це часописи не подають.

БОЛГАРІЯ І СОВЄТИ.

БЕРЛІН. — Назагал панує переконання, що між Болгарією і Совєтами є якесь порозуміння. Та німецька преса твердить, що Болгарія відкинула пропозицію Совєтів, щоб заключити договір про ненапад.

ПРО РОЗСТРІЛИ І ДЕПОРТАЦІЇ ПОЛЯКІВ.

ЛОНДОН. — Польська телеграфічна агенція подає за „Варшавер Цайтунг" ряд поляків і жидів, що зістали засуджені на смерть за незаконне посідання зброї. Знову преса пише, що німецька влада депортує поляків тисячами.

СИН НАПОЛЕОНА ВЕРНЕ ДО ФРАНЦІЇ.

ВІДЕНЬ. — Очевидно, що вернуть тільки його тлінні останки. Це мова про Князя Райхштадського, що помер в 1832 році у Відні, маючи 21 років. Він похований в каплиці оо. капуцинів, де спочивають Габсбурги. Це син славного Наполеона і архикняжни Марії Люізи з Габсбургів. Як Наполеона здетронували і вивезли з Франції, то сина його забрали до Відня. Тепер ніхто не знає, що це за причина, що його тіло перевозять до Франції.

„ПОСТІЙНА І ВІЧНА ДРУЖБА".

БІЛГОРОД. — Така має наступити від тепер між Югославією і Мадярщиною, згідно з тим договором, який підписано. Особливо підкреслюють те, що в договорі сказано не тільки про „вічну дружбу", але також і про „вічний мир".

Що на те Німеччина?

Що договір заключено, це всім відоме. Зате не знати, яке буде відношення Югославії до держав „осі", зокрема до Німеччини, з якою Мадярщина в союзі. Одні кажуть, що цей договір означає, що Югославія притягнена до того „нового порядку", який ставить Гітлер. З другого боку твердять, що Мадярщина і Югославія хочуть таким чином мати більшу силу і самостійність. Навіть твердять, що адмірал Горті мав не згодитись на те, щоб Німеччина мала свої повітряні й військові бази в Мадярщині. Це малоб бути ознакою, що вона хоче мати свобідну руку.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ДІЙСНО НОВІ ЗАСАДИ?

Не тяжко уявити собі, що діється тепер в головах і серцях тих українських скитальців, що розкинені по всій землі й вичитують те, що пишеться про той „новий порядок", що повинен би дати і їм змогу вернути на рідну землю. Маємо на думці скитальців, бо той український нарід, що під окупантами, взагалі не має ніякої нагоди дізнатись про те, що думають керуючі світом, коли укладають пляни „нового порядку". Та ми, американські українці, є в тому щасливому положенню, що можемо хоч дещо про те знати. Хочби тому, що тут ще найбільша свобода преси. Тому і можемо до тих усіх плянів ще найбільш обєктивно ставитись. Крім того над нами не висить ніякий ворожий меч. Значить, що можемо холодно думати, себто ще найкраще зрозуміти дійсні інтенції тих, що задумують будувати „новий порядок" в Европі й в світі. Особливо, коли іде про те, як той „новий порядок" береться розвязувати справу України.

Будучи під свіжим враженням того, що сказав Гітлер про цей „новий порядок", можемо сказати, що нема в тім пляні нічого позитивного. Бо загальні фрази про краще й культурніше життя, про працю як одиноку цінність і т. п. ще нічого не вияснюють. Особливо тоді, коли ті фрази про поліпшення відносяться головно тільки до німецького народу. Навпаки можна вносити, що ті поліпшення готові наступити коштом праці інших народів. З того, що говорить Гітлер не видно, щоб в його новій Европі було місце для вільної України. З „нового порядку" Гітлер ніяк не виходить, щоб могла усміхнутись воля і краще життя поневоленому українському народови.

Ось так є з Німеччиною, чи там з державами „осі". Але й з боку Великої Британії покищо не видно ніякої конкретної політичної програми, навіть такої, з якою виступали аліянти минулої світової війни. Це мабуть відчуває і сам британський уряд. І тому заповідають, що незабаром скаже про це важне слово британський премієр, Винстон Чорчіл. Це, очевидно, буде політичною подією світової ваги. Та, якіб він не порушив при тому проблеми, то тяжко припустити, щоб між ними знайшлося місце для української справи. Не дуримо себе під тим оглядом, а беремо справу такою, якою вона є в дійсности. І не входимо в причини, чому так є. Зате зазначимо, що щоб хто не говорив про „новий порядок" і про „нові засади", що будуть застосовані при укладанню того порядку, то багато з цього не вийде, коли в ньому не буде місця для вільної й незалежної України. Бо порядок в Европі без вільної України не буде ніяким „новим порядком", а тільки старим насильством. Бож тільки при помочі насильства держиться тепер український нарід в неволі в Европі! А затвердження того насильства, чи нове насильство не може бути „новим порядком" і „новою засадою".

МОЛОТОВ І КАЛІНІН

(Для „Свободи" з Женеви, Швайцарія).

Є вони правою і лівою рукою тіла, головою якого є Сталін. Права рука, як належиться, не знає, що творить ліва, принаймні формально, відповідно до того, що члени потрійного союзу не знають, принаймні про людське око, що чинили, а ще менше, що чинитимуть члени протикомуністичного пакту. Чи знає Сталін, що він робить і що робитиме, питання більш ніж сумнівне. Добрий „буржуазний" політик, як відомо, одно думає, друге говорить, третє робить, а з того виходить, щось цілком інше, ніж він собі міркував. А ніхтож не буде тепер твердити, що „геніяльний батько працівників цілого світу" нровадить соціялістичну політику. Оскількиж він провадить, як і завжди, політику московського імперіялізму, ріжниться вона в своїй основі також мало від політики покійного Миколи II. як і від політики в той же самий спосіб упокоєного Льва Троцького.

До Берліну виїхав Молотов відбувши свято, чи краще сказати, поминки жовтневої революції, не виголосивши на них, з причин досить зрозумілих, промови про зовнішню політику СССР, якої чекала европейська преса. Та й що він міг би про цю політику сказати, не знаючи цілком докладно наперед, що йому буде сказано і наказано в Берліні. Але Калінін промовляв, як загал так, як звичайно в Кремлі промовлялося при цій нагоді, хоч і прикриваючи боязко звичайну демагогію мрякою загадкової загальности. Він зазначив між іншим, що в СССР був цього року „гуртовий збір збіжжя недалеко від 7 міліярдів пудів". Інакше зрештою й бути не могло, бо Сталін вже два роки тому наказав збирати не менше 7—8 міліярдів пудів річно. Як далекий був від означеної кількости не „гуртовий", а чистий збір, Калінін на жаль не зрадив. В кожнім разі припадало на одного совєтського їдока менше ніж в „голодні" царські часи. Це ані трохи не перешкодило Калініну кивнути на „буржуазну" Европу зазначуючи: „В Західній Европі природа і війна дуже знизили урожай... Виживлення Европи є одним з найповажніших завдань..." Продовжуючи порівнання між „соціялістичною" і „буржуазними" державами зауважив він: „Армія безробітних", це дуже неприємний загальний матеріял для капіталістичного світу..."

Далі „боротьба за комунізм".

З промови цього роду преса потрійного союзу, а за нею і невтральна, витягти багато для себе природно не могла, отже й вдоволилась наступним реченням: „Сучасний уклад міжнародніх обставин не дає нам права бути байдужими спостерігачами розвитку подій, але накладає на кожного совєтського громадянина відвічальні обовязки. „Цьому реченню було надано таке товмачення, що московський уряд має намір взяти більш активну участь в міжнародній політиці по боці потрійного союзу. Але за цим реченням ще наступне, яке европейська преса не подала до відома своїм читачам:

„Совєтський Союз є єдиною в світі соціялістичною державою. Протягом цілої історії вперше мають працівники свою справжню батьківщину..." Далі Калінін казав: „Кожна совєтська людина повинна напружити всі свої сили, щоб піднести ще вище могутність нашої совєтської батьківщини. Це й буде виконанням нашого Союзу, його обовязку перед міжнародним пролетаріятом, це й буде нашою боротьбою за комунізм".

Отже Калінін зовсім не натякав на можливе більш активне політичне співробітництво з державами потрійного союзу, а досить виразно промовляв про „боротьбу за комунізм" проти „капіталістичного світа", до якого належать, розуміється і держави потрійного союзу. Що „комунізм" і московський імперіялізм є тотожними, Калінін не міг розуміється говорити.

Перехвалки і „хай живе комуністичний інтернаціонал".

„Ізвєстія" з 7.. ХІ., які подали промову Калініна, містять також і наказ комісаря оборони Тимошенка, в якім між іншим говориться наступне: „23-та річниця жовтневої революції відбувається у виїмково небезпечних і непокоячих міжнародніх обставинах. Друга імперіялістична війна, яку провадиться за панування над світом, прибирає все більші розміри, охоплює все нові території і народи... СССР станув міцно на берегах Фінської затоки, Балтійського моря та Дунаю. Капіталістичному світу довелось досить стиснутися і відступити..." Цей наказ керманича „відважної" червоної армії, що не могла собі дати ради з малою Фінляндією і „завойовувала" лише те, що їй кидала Німеччина, попереджувала бучна передсвяточна стаття „Ізв." з 6. ХІ., в якій між іншим писалося: „Крівавим кошмаром душить ця війна сотки міліонів люду в капіталістичних державах, несе голод, злидні, смерть..." Той же часопис з попереднього дня закликає „скріплювати інтернаціональні звязки робітничої кляси СССР з робітничими клясами капіталістичних країн", закликає „совєтських працівників не забувати про капіталістичне оточення" і кінчить традиційним вигуком „Най живе комуністичний інтернаціонал, орган боротьби за перемогу працівників".

По бундючности — до Берліна.

Не минуло й тижня по цих бучних, демагогічних закликах керманичів „єдиної соціялістичної держави до боротьби проти „капіталістичного оточення", і проти Німеччини і Японії, бо ані Британія, ані Америка СССР не оточують, як Молотов, оточений 70 „спеціялістами", подався до Берліна радитися про співробітництво з найчільнішими керманичами цього „оточення" на основі „нового ладу" в Европі. Радився дуже демонстраційно і дуже довго, витрачаючи справді дуже багато часу на перекладчиків, бо, будучи громадянином Вятки і справжнім москвином, Молотов не спромігся перемогти ніодної з „буржуазних" мов, чим він дуже некорисно ріжниться від Літвінова, який промовляв в ріжних мовах.

Наради були абсолютно довірочними, але з огляду на неймовірність припущення, що держави „осі" пристали на плян Комінтерну, лишається припустити, що Молотов пристав на програму „капіталістичної" осі. Його побут в Берліні був коротшим, ніж преса припускала. Як він дивився у вічі Калініну і Тимошенкові по повороті до Москви, це вже інша справа, але тут ріщає Сталін.

Невтральна преса зазначила, що москвинів приймалося в Берліні зовсім не так урочисто, як наприклад італійців, і в цілім місті було видно лише три совєтські прапори, на амбасаді, на двірці і готелі, де перебував Молотов. Зате німецька преса писала про тривкість німецько-совєтської приязні, ніби з огляду на вибір Рузвелта та на злість Великобританії, яка нібито навіть обіцяла визнати анексію прибалтійських держав та Басарабії, щоб стримати Молотова від його берлінської подорожи. Цяж преса намагалась переконати европейську опінію, що з Молотовим обговорювалося не тільки справи війни, але навіть майбутню співпрацю в „Новій" Европі. Хоч, як видно, до кінця сучасної війни ще надто далеко, щоб Молотов потребував приїздити до Берліна для обговорення так мало актуальної справи. Більш правдоподібним виглядають припущення деяких невтральних, а спеціяльно швайцарських дневників, які гадають, що в Берліні обговорювалося не лише довіз засобів поживи з СССР до Европи, який був досі невистарчальним, а й майбутнє становище Москви до военних операцій на близькім та Далеким Сході. „Журнал де Женев" з свого боку гадає, що московському уряду доведеться зректися „однаково привабливої для кожного москвина від большевика до монархіста мрії про Царгород", і вдоволитися турецькою Вірменією та евентуальними концесіями в Ірані. Другий женевський дневник припускає, що московський уряд таки згодиться полишити Чен Кайшека його долі за вільну руку в Зовнішній Монголії та Хінським Туркестані.

Хай зростає!

З нашого боку можемо лише побажати Московщині всякого „успіху". Чим більше буде московський уряд втягатися в вир боротьби за „панування над світом", після власного большевицького виразу, чим більше чужих земель і чужих народів опиниться в межах совєтської вязниці народів, тим більше зростатиме суперечність між розмірами і скарбами держави з одного та збройною немічю Московщини з другого боку. Отже тим скорше заваляться мури цеї вязниці. І тим скорше визволиться Україна на чолі інших поневолених націй.

К. Волинський.

СПРОТИВ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА В ДОНБАСІ

„Ізвєстія" з 13. IX. гукають з нагоди „змагань" наказаних поміж робітництвом Донбасу та Криворіжжя: „Вугільники Донбасу не полишайтеся позаду криворіжців", і висловлюють такі меланхолійні думки в тексті статті:

„Ясно, що без рішучої боротьби проти порушників працівної карности нема чого й мислити про стале піднесення добування вугля. В Донбасі все витрачають даремно дуже багато дорогого часу праці. Дотичні перевірення переведені в низці шахткомбінату „Ворошиловградвугіль" довели, що керманич врубової машини працює справді лише 66% призначеного часу, довбач - вантажник — 60%, при машиновім довбанні — 80%. Це пересічні числа, а в багатьох окремих випадках вони ще значно гірші... Партія і уряд жадають від вугільників, щоб вони в найкоротшім часі випростали викривлені і направили завалені шахти, (авжеж), але тепер є ще десятки таких шахт... По деяких шахтах штучно збільшується платню робітникам додатками за вигадані праці, яких в дійсности зовсім не було роблено... Протягом 1939 р. вугільники витратили на 34.5 міліони киловатгодин електричної енергії більше ніж належалось і пише протягом першої половини цього року 43 мілони більше. В нафтовім промислі Баку витрачено на 30 міліонів кильоватгодин більше, призначеного наслідком недбалого уживання машин..."

Такі є наслідки невільницької праці на чужонаціональних землях.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

КНЯЗЬ І КНЯГИНЯ ВІНДСОР
оглядають роботи в робітнях Червоного Хреста в Насо.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(101)

І Обеременчиха й Орися, як і перше, радо вітали в себе гостю, з якою вязало їх спільне нещастя. Ні безталанна мати й жінка, ні господиня, ні Орися, ніби вмовившись, не будили болючих, гірких споминок, та не без того було, щоб іноді вони самі не поставали. До тогож іще не тільки мати, а й Василиха, що полюбила дівчину як рідну дитину, не раз уже застановлялася над становищем, що в нім так несподівано опинилася. Отже, так чи інак, а сила обставин ні-ні, та й наверне часом розмову на те, що в усіх боліло.

Раз, коли Орися вешталася надворі по господарству, а старі сиділи в хаті й тихо собі розмовляли про всяку-всячину, Василиха, кинувши оком у вікно, чи нема поблизу дівчини, запитала:

— Якжеж воно, моя ненько, далі буде з Орисею?... Не довікуж той смуток, така печаль: живий про живе мусить думати. На те, що сталося, нема ради... Потужили, поплакали, переболіли трохи, то й до живого життя вернутися треба. Дівчина на видані, а в господарстві чоловічої руки й голови треба... Не привів Господь Павлуся зятем назвати, то треба думати про когось іншого, до пари був такій дівчині, як ваша Орися.

— Думаю, серденько, думаю, душе мила, ночей не сплю та все з тими думками не розлучаюся, — бідкалася Обеременчиха, — а як приходить до діла, гляну на неї, бідолашку, й язик мені не повертається щось їй про це почати.

— Е, так, голубонько, не можна! Треба хоч потиху та помалу, обережненько та обачненько підійти до цього... Всеж одно, мовляв, не минеться, а того, що було, не вернеш... Маєте кого на мислі?

— Колиб то моя в цьому воля була, серденько, а тож ви її знаєте... Треба вичекати й побачити, до кого її серце прихилиться, тоді й говорити.

По виду у Василихи промигтіла тінь болю, але вона тихо й розважно промовила:

— Правду, голубонько, кажете, що знаю я її... Та саме тому, що знаю, й скажу вам, що серце її вже ні докого не прихилиться так, як воно вже було прихилилося раз... Тож не чекайте побачити, а тоді говорити, бо все одно не побачите. Орися не з тих, що сьогодні покохала одного, з завтра вже сміється до другого... В неї наша вдача: покохали ви свого Обеременка — нехай царствує з праведними! — а я свого Похила, то вже про інших і до смерти в гадки немає. Доля судила бідній дівчині, не побравшись, овдовіти, та все одно — серцем вона вже ні до кого більше не прихилиться... Алеж не в черниціж їй постригтись?...

— Що ви, душе мила? й не думаємо про це...

— А яж про що кажу?... Отож, треба, щоб коли не серцем, то хоч розумом до якогось гарного чоловіка прихилилася. Якої ви думки, голубонько, хочби, скажемо, про того Павлусевого Кригу? Чом не жених, і кохає дівчину, — це вже я знаю давно.

— Це правда, серце, й сама я оце вже не раз про нього думала...

— А Орися як до нього?

— В цьому, душе мила, й загадка вся. Коли живий був Павлусь, не любила Дениса за його ніби то нещирість до Павлуся, а тепер... Хіба хто знає, що в неї тепер на думці...

— Та й то правда: ще не прийшла як слід до життя, після такого нещастя... Не до женихів їще їй... Нехай потужить іще собі трохи, виболіє зовсім... Та ви, голубонько, тим часом не дрімайте, а так, щоб дитині й невдогад, помаленьку то мудрим словом, то прикладом, то любенько приймаючи в себе Дениса, зробіть так, аби воно ніби само собою сталося, що він забалакає про старостів...

— Сама про це так думаю, серце, та щось і заходжуватися боюся, щоб зовсім не відвернути дівки від нього. Розумна вона в мене, дай їй Бог щастя, й покмітлива: щоб, як помітить мої заходи, та не подумала, що це його робота. Зненавидить тоді його напрехід. Не любить отих хитрощів та щоб підходив хто її: ти їй навпрямець усе кажи. За те й любила Павла, що був щирий, і коли що, то ніколи не хитрує, а все в нього, як на долоні.

— Ну, то тоді треба справді обережненько, а як наспіє пора, що дівчина зовсім заспокоїться й оживе, то можна й навпрямець піти, якщо інший хто з парубків не припаде тим часом до мислі...

— Ні, серце, це вже я знаю. Ніколи вулиця не вабила її дуже... Хіба, було, дівчата насилком потягнуть, щоб погуляла з ними... Через те й парубки якось не важилися дуже залицятися. Пишна, казали, та ще й письменна, то щоб, бува, в дурні не пошитися. Один тільки Павлусь якось той... Кажуж, мабуть тому, що щирий був, гарний парубок...

Не раз отак розбалакують, було, між собою дві вдові про долю своєї улюблениці та клопочуться про її будучину, а що мала на мислі сама Орися — тяжко було розгадати.

Можливо, що покищо про це навіть і гадки не мала, переборюючи, хоч і повільно, але певно той біль, тую муку, що завдала серцю підступна звістка сліпого кобзаря.

XXVI.

Вся осінь минула в морських походах. Відважне січове лицарство пошарпало на Чорнім морі малоазійські береги з Трапезонтом, Синопом тощо, а, довідавшись, що султан вислав до Очакова нову велику виправу, щоб відрізати запорожцям поворот на Січ, братчики всіми своїми силами кинулися до Босфору, пожакували й спалили передмістя Царгороду й весело вернулися додому, обпливши ввесь Крим, перепливши Озівське море й піднявшись угору річкою Молочною.

Тим часом і турки не сиділи під Очаковом без руху, а лишивши важкі каторги в пристані, піднялися горі Дніпром на сандалах, здобули сливе безоборонну Січ, зруйнували її, а самі, думаючи, що запорожці вертатимуться теж Дніпром, поплили манівцями через Кінські Води, щоб потім, переволікши човни через суходіл у річку Молочну, дістатися нею в Озівське море. Але не в добрий час спало їм це на думку, бо саме на суходолі, зовсім для себе несподівано, опинилися віч-на-віч з виправою Сагайдачного й у кривавій січі полягли всі до одного.

Не хотів Сагайдачний відновляти зруйновану турками Січ на утлому Базавлуцькому острові й перенісся з усім товариством на острів Хортицю, де вже колись була перша Січ Запорізька славного лицаря Байди Вишневецького. В будуванні церкви, паланок, куренів тощо, в споруді фортеці й зима братчиків приспіла.

(Дальше буде).

Лиш правда може дати свободу, а лиш свобода правду.

З ДНЯ

ДВІ НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ АМЕРИКИ.

Америка нині знайшлась між двома небезпеками, що торкають її внутрішнього устрою. Одну з тих небезпек дуже добре зясував недавно голова союзу американських промисловців, Г. В. Прентис. Він сказав, що американський промисл є рішуче проти війни. Бо війна означає знищення. А також тому, що внаслідок війни треба буде впроваджувати в суспільне життя Америки певні зміни, певні регуляції, які остаточно доведуть до того, що Америка втратить свої заздрісно зберігані суспільні свободи, за які вона боролась 160 літ тому.

Коли взяти під увагу факт, що в інших, попередних війнах, промисл не все дивився косим оком на війни, хоч вони також означали знищення, найголовнішою причиною, що американський промисл нині боїться війни, залишиться це, що війна грозить впровадженням в Америці того, що вже є в Англії, а саме, свого роду державного соціялізму.

Бівин в Англії відграє поруч з Чорчілем першорядну ролю. Колиб Чорчіл уступив, Бівин стане премієром. А Бівин є робітничим організатором, щось подібне до Джана Луїса в Америці. Зрозуміло, що американський промисл не дуже похоче, щоб йому диктував якийсь американський Бівен. І тут міститься страх промислу перед війною.

ДРУГА НЕБЕЗПЕКА.

Але є друга велика небезпека для внутрішнього американського устрою. Вона вирине тоді, коли Америка до війни не піде і Англія війну програє. Цю другу небезпеку дуже добре виложив недавно американський летунський герой з попередньої світової війни, Рікенбейкер. Він сказав, що колиб Англія програла, націстична небезпека звернеться цілою своєю силою проти західньої півкулі. Щоб охоронитись від тої небезпеки, Америка буде змушена ставати найбільш мілітарною потугою на світі. Вона буде мусіти вдержувати міліони постійної армії. Кожний здоровий громадянин мусітиме вправлятись у воєнній штуці. Промисл, фармерство, фінанси, суспільне виховання, медицина, мистецтво, і всі інші прояви суспільного життя будуть впряжені до мілітарного воза. Ціле населення в тім тоталнім зброєнні підлягатиме напів військовій твердій дисципліні. В такій системі зникне цілком суспільна свобода, казав Рікенбейкер, а також зникне нинішний високий життєвий рівень, бо мілітарні йтимуть в першу чергу на виріб гармат, літаків, повзів, амуніції, одностроїв і т. п.

ЗАВДАННЯ ПРЕЗИДЕНТА.

Президент Рузвелт дуже добре здає собі справу з того положення. Він не спускає з ока ні одної ні другої небезпеки і старається повести середню лінію, щоб погодити всі суперечні суспільні течії так, аби була осягнена найвища національна боева готовість, а водночас, щоб не були в тій готовости здушені цивільні свободи, індивідуальність чоловіка та щастя одиниці.

Чим більше людей живе на одним місці, чим більше зрізничковане економічне життя й одні люди залежать від других, тим більша суспільна дисціпліна мусить існувати серед всіх галузей економічного життя і серед всіх шарів даної суспільности. Втручання уряду в ріжні суспільні справи в нинішню пору є конечне. Не можна залишити національної господарки емпіричному бігови, її власним внутрішним течіям, на засадах старого, клясичного капіталізму. Мусить бути центральний нерв, який всім керував би так, щоб ціла господарка цілому народові виходила на користь. Та з другого боку в тім керуванні мусить бути задержана строга границя, поза яку воно не сміє виходити. Інакше життя стане регульоване згори, на той сам лад, що в Німеччині, Італії, чи Совєтах.

САМОДИСЦІПЛІНА.

Серед тих реформ, які відбуваються і будуть далі відбуватись в Америці, звичайний громадянин повинен задержати повну самодисціпліну й охоту співпрацювати з урядом. Бо це є найосновнішим неписаним суспільним законом, що там, де суспільність сама задержує дисціпліну і сама старається вгадати, що добре для цілости, там є менше потреби запроваджувати диктаторські міри і там є кращі можливости для розвою демократії.

Диктатура це гіркий лік на анархію. Як всякий лік, так і диктатура це неприємне явище. Але майже в кожнім випадку воно є необхідне там, де розпаношилась недуга анархії. Помилково і шкідливо є твердити, що диктатура приходить виключно завдяки безоглядним зусиллям якоїсь малої клики. Кориснище є представляти громадянам дійсну причину диктатури, тоді вони знатимуть, як її уникнути.

Шлях для диктатури промощує кожний, хто ріжними способами баламутить загал, викликує анархію та не хоче брати під увагу інтересу національної цілости.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

КАНАДІЄЦЬ ПРО РОСІЙСЬКИХ СЕКТАНТІВ
(Докінчення)

„ХРИСТОС" ВЕРТАЄТЬСЯ ЗО СИБІРУ

У духоборських кольоніях у Канаді зажили й деякі англійці й канадійці, що добачили в духоборах первісних, незіпсутих християн. Одначе вони просто всі скоро зневірилися в духоборів і покинули жити серед них. Декотрі з них потім писали про духоборів у канадійських і англійських газетах, представляючи духоборів як секту, що думає лише про себе, що вважає себе одну за правдивих людей, що не має до інших сект ні терпимости, якої домагаються від інших для себе.

Тимчасом квейкри старалися добути Петра Верігіна зо Сибіру, куди його післав царський уряд. Вони були певні, що цей мужик, що вмів читати і писати, що мав приємні манери й практичний ум, поможе багато своїм людям. Нарешті їх заходи увінчалися успіхом і в осені 1902. року приїхав вільний до Москви. У пятьох ріжних місцевостях у Росії на нього ждали по тисячі долярів, які йому на дорогу вислали канадійські духобори. Верігін бачився з графом Львом Толстим, а приятель Толстого Чертков влаштував Верігінові публичний відчит у Лондоні, на котрому Верігін через перекладача відповідав хитро на ріжні релігійні питання. 22. грудня 1902. канадійські духобори витали Верігіна в Вініпегу, витали як справжнього свого Христа.

Та незабаром по його приїзді ці канадійські духобори почали сутичку з канадійським урядом. У Канаді серед них назріла опозиція проти вживання звірят до пільної праці. Як сказав один духоборський паломник, „Це гріх тягнути особисті користи з поневолення наших братів, звірят". Та дехто звернув увагу, що звірята помагають при удержанні громади так, як люди; що кінь працює при управі пшениці, він помагає чоловікові; як чоловік косить траву, він помагає коневі. Отже дехто радив трактувати коней як членів духоборської громади. Це було все гарно, але щож тоді робити з бугаями, головно як їх багато? Продати їх нехристам-різникам за гроші?

Отже їх клопотали й інші питання: чи мають вони їсти мясо? чи мають вони поселятися, чи може мандрувати з місця на місце, як Христос це робив?

Верігін проявляв усе багато хитрости не лише в вирішуванні таких спорів, але може ще більше в вирішуванні практичних питань поселення й заряду. Він зробив компроміс зо Планедіном і Зібаровом і перебрав заряд матеріяльної господарки духоборської секти. Духобори осіли на землі, зареєструвавши на себе 323,000 акрів землі. Канадійські ліберали тішилися з духоборів і з Верігіна.

Раз з духоборської оселі Єфремовка вирушила валка чоловіків і жінок на прощу. Всі були зовсім голі: хотіли, мовляв, показати, що вони діти волі. Коли валка підійшла до духоборського села Надьожди, мешканці його, видно прихильники іншої думки, вибили їх лозиною до крови й до села не пустили. Вони направилися до села Труждення; по дорозі їх зіправ уливний дощ. Вони перемерзли. Селяни Труждення приняли їх обігрітися й наїстися, але до процесії голих пристати не хотіли. Процесія, тепер уже одітих, справилася до міста Йорктону. Під містом їм заступила дорогу канадійська кінна поліція. „Куди ви йдете?" питався командант. „Ми йдемо провадити християнське життя", відповів один з духоборів. Поліції почислили їх, і приказали їм вертатися до своїх осель і відіхали. Духобори дуже дивувалися, що поліції виглядали на козаків, але їх не били. Хтось піддав думку роздягтися знову. І вмить процесіянти приняли думку й виконали. Та ще не ввійшли милі, як проти них виступила велика маса людей і поліції. На запит поліції (через перекладача), чому вони роздяглися, духобори їм відповіли, що Адам у раї теж ходив без одіння, бо він ще не згрішив. „І ми теж не грішні", говорили духобори. Спиталися їх, чи вони одінуться й вернуться до своїх осель. Ні, вони мусять іти в світ, куди їх воля Божа веде. Ми замкнемо вас до арешту, заявила поліція. Це ваша справа. Вони не противилися, як поліції їх одили й відвели до арешту в іміграційнім домі. На другий день їх усіх суджено за непристойне обнаження й засуджено кожного з них на три місяці вязниці.

Коли подібна процесія духоборів трапилася в іншому місці, канадійська поліція кинула їм одіж до великої салі й замкнула їх у салі. Ніч була душна й вогка й хмари комарів пхалися до салі. Духобори били комарів, поки могли, а далі одяглися. На другий день поліція їх відставила до їх осель.

Так почалися поважні клопоти канадійського уряду з духоборами. Група „синів свободи", наприклад, запалила громадську молотілку. Як інші піймали виновників, їх побито й закуто в кайдани. Поліція, котрої інтервенції домагався Верігін, не знала, як полагодити ці справи. Дехто був зате, щоб духобори вирішували їх самі між собою, і порадили Верігінові відкликати обвинувачення, але Верігін домагався канадійського суду. На суді вони пояснили палення машин як льогічний вислід палення російських рушниць на Кавказі. Кожний з них дістав по три роки вязниці.

Неменче цікаві річи розказує автор про відношення Верігіна до жінок, з котрих видно не одна хотіла стояти злизько „Христа". За поведінку між Верігіном і деякими духоборами виринали преріжні суперечки.

Іншим жерелом сварок було питання комунізму. Верігін стояв за те, що всю землю кожної кольонії треба управляти збірно, комуністично. Декотрі духобори хотіли розділу, себто індивідуальної власности. Верігін казав їм, що комунізм заведено лише на пробу, на один рік. Одначе він робив усе можливе, щоби комунізм задержати, бо тоді спільною касою керував він. По трох роках оселення на канадійських землях канадійський уряд домагався від поселенців, щоби кожний з них записався в уряді як власник своєї частини. Верігін добачив, що це може розбити його царство. Під його впливом „вірні" відмовилися сповнити бажання уряду, кажучи, що це гріх для християнина мати землю на приватну власність. Серед цього спору Верігін з двома молодими жінками виїхав до Ню Йорку. Звідти він почав працювати через квейкрів за добуття нової землі на поселення в Злучених Державах. Він навіть вернувся до Росії, де говорив зо Столипіном, міністром внутрішних справ, за поворот духоборів до Росії; та російський уряд духоборів назад не хотів мати.

Тимчасом канадійський уряд почав виконувати закон про поселення. Тих духоборів, що виконали закон, лишив на землі, іншим казав покинути „гомстеди", дозваляючи лише задержати 15 акрів на кожного члена родини.

У цей спосіб Райт малює подробично ріжні переходи духоборів серед найріжнородніших умовин. Були в них ще нові походи наго, були ще нові мандрівки й переселення. Були важкі переходи з державною владою. Були навіть злочини вбивства. Духобори пробували жити своїм життям, відрубним від канадійського й американського, але це їм зовсім не повелося. Вони пробували удержувати серед своїх братчиків єдність, але нині в 1940, році, як каже Райт, ріжні духобори годяться зо собою лише в трьох справах: в справі борщу, парової купелі і квашених огірків.

Д-Р СВЕН ГЕДІН, шведський подорожний, котрого Гітлер іменував головою комітету опіки над втікачами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Юрія, від. 379., відбудуться в вівторок, 17. грудня, в год. 7:30 ввечір, при Оклей і Райс ул. Проситься членів прийти на ці збори тому, що буде вибір нового уряду на наступний рік, а старий уряд здасть справоздання з цілорічної праці. Буде кожному інтересно почути, що цей уряд зробив, а що не зробив. Також проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглості, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Василь Пилипів, предс.; М. Фединський, кас.; Андрій Бодварчук, секр.

Людський мозок осягає свою найбільшу вагу в 20 році життя людини.

НОВІ ПОРЯДКИ В ФРАНЦІЇ

ВІШІ. — Малі місцевости будуть далі голосувати і вибирати свій заряд. Та більші міста будуть правлені технічними знавцями, яких назначатиме уряд. Таке заповів уряд маршала Петена.

РЯТУЮТЬ ТВОРИ ШТУКИ

АТЕНИ. — Грецький уряд має немалий клопіт з тим, як переховати памятки старинної грецької культури, головно різьбарства, що наражені тепер на знищення наслідком ворожого бомбардування.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ

ПРОБА. — Американський департамент війни замовив поважне число цих авт, котрі мають заступати мотоцикли, бо вони можуть без труду їхати болотом.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ КЕСЛ, ПА.

З Листопадового Свята.

Українська кольонія в Нюкесл невеличка, всього коло сорок родин. Є тут тільки укр. прав. громада й один відділ Укр. Нар. Союзу.

Та хоч мала наша громада числом зате сильна духом, особливо є кому в ній працювати на народній й церковній ниві. Від чотирох років багато оживили нашу громаду добрі сусіди з Йонґставну, особливо хор „Бандурист", що під проводом о. С. Мусійчука не раз і не два до нас загощував з концертами.

Цего року в нашій громаді сталася несподіванка, ми зорґанізували свій власний хор „Сурма". Невеличкий він, числом 24 співаків, але при тяжкій праці хористів й доброго диригінта й учителя о. С. Мусійчука, що не жалує труду і приїздить вчити нас аж з далекого Йонґставну, двайцять миль — цей хор цего року, дня 1. грудня, дав в нашій громаді перший раз в історії, своїми силами Гарний Листопадовий Концерт. Підготовка йшла всього два місяці, та за цей час хор зумів вивчитися звиж десять пісень, а крім цього були й дуети, соля та деклямації.

В годині шестій ввечір при співі хору відправлено в церкві панахиду за жовнірів- борців України, з проповіддю о. Мусійчука, а потім в долині, у власній сали відбувся концерт при найбільшім здвизі народа, яке коли небудь тут було. Гарне вражіння робила невеличка сцена, прибрана в смерічки та цвіти, а посеред неї довкола прибраного Хреста хор з гарної молоді, як маків цвіт.

Свято відкрив предсідник громади п. І. Дачко коротким річевим словом, і повстаням з місць вислухали присутні першу пісню хору. Слідували ще пісні: Козака несуть ,— Леонтовича; Дуб високий, — Гайворонського з сольом п. А. Ліська (стар.) й „Ми йдем вперід", — Гайворонського. За цим чутливо і виразно віддала деклямацію панна Текля Вересюк, вірш о. С. М., „Повстанем в Перший Листопад". Так само удало віддала деклямацію панна Ан. Пашович, з Йонґставну. Сольо сопранове відспівала панна Анна Липна. В неї гарний голос, а за пісні дістала гарні оплески. Був також дует молодців з Йонґставну: А. Пашовича й М. Кіхтана.

Святочну промову виголосив п. Максим Оленич з Йонґставну. Промова була гарна, обдумана й на часі. Він говорив, що не треба тішитися, з того, що нам хтось якесь „сонічко зі сходу", чи з заходу принесе визволення, а треба черпати сил і духа з могил героїв і готовитися до нового зриву за Державу України.

Визначний український композитор **Павло Печеніга Углицький,** і скрипак **Іван Мороз,** що виступлять на радіовій програмі UKRAINIAN YOUTH PROGRAM в суботу, 14. грудня, зо стації WBNX, 1350 Kc., NEW YORK CITY, 3:45 до 4:00 пополудні.

Співав і хор дівочий кілька стрілецьких пісень та знову говорив тут роджений молодий наш адвокат п. Михайло Косач. Говорив коротко, але річево в рідній мові, а також дещо в американській. Обох бесідників нагороджено щирими оплесками.

Гарною точкою був терцет: скрипки, челя й пяна, що відіграли вязанку стрілецьких пісень і одно коротке кончето. Це були молоді наші музиканти: А. Лісько, Лесь Мусійчук і панна Ірина Мусійчук (при пяні).

Не можна забути ще одної прекрасної деклямації, що віддала Стефанія Зімак, вірш о. С. М., „Листопада Дні". В неї неабиякий талант до деклямацій, а вчив її батько, свідомий українець.

На закінчення ще раз виступив хор і відспівав такі пісні: Коло. млина, Гайворонського, і інші.

Не можна забути, що мимо зневіри, яка увійшла в наших людей переведено й збірку, що на поклик о. С. Мусійчука принесла $16, з чого по обтягненню розходів вислано через „Обєднання" на піддержку інф. бюра в Вашинґтоні невеличку суму $5.

Зложили по 50 ц.: М. Сметана, С. Століца, Й. Безлінський, п. Мельник, Д. Булій, Ярема; С. Зімак, п. Темник, Лісько, Лиско, п. Дидьо, п. Верещук, п. Мусійчук, с. С. С. Мусійчук, Ґеча, А. Ліско, І. Дачко, В. Мудрак; по 25 ц.: п. Століца, П. Саґліца, М. Маланяк, п. Петро, п. Мащак. п. Дзімак, п. Куць, п. Булій, М. Оленич, п. Олех, Миланик, Петро, Шулик, Квятковський, і І. Венґжин $1. Решта дрібними жертвами.

Свято замкнув предсідник словами подяки й хор — американським і українським гимном.

Найбільше заселені краї.

Найбільше заселені краї на світі є: Китай, Індії, Росія і Злучені Держави. Вони мають приблизно: Китай 450,000,000, Індії 350,000,000, Совєтська Росія 180,000,000, а Злучені Держави 130,000,000 населення.

ТАРЗАН, ч. 178. Джерело жалю.

Стріла вирвала трошка тіла з руки Тарзана. „Бачиш?" засміялась дівчина. „Моя стріла йде там, де я бажаю".

Кров спливала з Тарзанової рани, але він не зважав на це. Та якраз це зворушило в дивний спосіб дівчину.

Перший раз в житті в її дикім серці збудилось щось, подібне до жалю. Вона дістала бажання завязати його рану, згоїти біль.

„Чи тобі жалко, що ти мене зранила?" запитав Тарзан сміючись. „Ні", відповіла дівчина нагло, „я рада з цього".